

Innovatív könyvtári terek

A JÖVŐ KÖNYVTÁRI TEREI

OSZK 2018. április 20

A téma aktualitása

- ▶ 2014: „Oktatás és képzés 2020” stratégiai keretrendszer féléves átfogó értékelése az EU-ban.
- ▶ Fő következtetések:
 - ▶ Nagy értéket jelent egy integrált, az oktatás és a képzés minden szintjét átfogó keretrendszer (rugalmasság, átjárhatóság);
 - ▶ Az „Oktatás és képzés 2020” négy stratégiai célkitűzése továbbra is érvényben marad, de hangsúlyozottabban kell figyelembe venni a sürgető gazdasági kihívásokat, és azt a szerepet, amelyet az oktatás az alapvető értékek, az interkulturális kompetenciák és az aktív polgári szerepvállalás átadása terén játszik.
 - ▶ Intenzívebbé kell tenni a keretrendszernek az EU általános foglalkoztatási, növekedési és beruházási stratégiájában betöltött pozitív szerepét.

EU felsőoktatásra vonatkozó prioritásai

- ▶ A felsőoktatási rendszereknek hozzá kell járulniuk a tudásalapú gazdasághoz (a modernizáció az oktatás, a kutatás és az innováció közötti szinergiákra összepontosítson);
- ▶ Innovatív pedagógiai módszerek és a digitális készségek és eszközök aktívabb használata;
- ▶ Fontos az oktatóknak nyújtott határozott támogatás (optimális módon használják a hallgatók számára természetes IKT eszközöket). Folyamatos továbbképzés biztosítása

Magyarország felsőoktatási stratégiája

- ▶ „2030-ra olyan felsőoktatási rendszert kell létrehozni, ahol a rendelkezésre álló állami forrásokat a nemzetközi versenyben is bizonyítottan erős területekre lehet koncentrálni, vagyis a gazdaságpolitikában bevált ágazati szemléletű megközelítést a felsőoktatásba is át kell vezetni. A minőségi oktatás egyik kulcsa a differenciálás, amelyet azonban a képzési területeken kívül a felsőoktatási intézmények profilja és a hallgatók képessége terén is egyaránt érvényesíteni kell.”
- ▶ *(Fokozatváltás a felsőoktatásban: A teljesítményelvű felsőoktatás fejlesztésének irányvonalai.)*

A jövő felsőoktatásának kulcsszavai

- ▶ Verseny, minőség, teljesítmény és siker
- ▶ Versenyképesség: nemzetközi tudáspiacon pozíciószerezés;
- ▶ Az oktatás színvonalának, minőségének emelése minden szereplő szempontjából;
- ▶ Teljesítmény: nagyobb tömegű hazai és külföldi hallgatók befogadására alkalmas kampuszok
- ▶ Siker: a kibocsátott diplomák mögötti tudásanyag valódisága és nemzetközi használhatósága

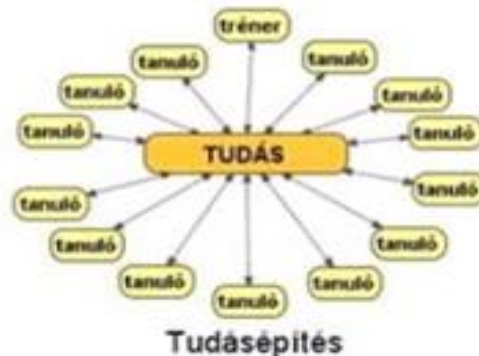
Megváltozott tanulási szokások

Turcsányi-Szabó Márta: Fenntartható innováció innováció a tanárképzésben

Tanulás 1.0

Tanulás 2.0

Tanulás 3.0

Megváltozott hallgatói generáció

- ▶ A „dotcom” gyerekek ugyanazon a zenén, ételen, mozifilmen és divatirányzaton nőnek fel,
- ▶ A Z generáció tanulási, információszerzési szokásai:
 - ▶ Virtuális közösségekben élnek
 - ▶ Világhálón töltik szabadidejük nagy részét
 - ▶ Kapcsolataik nagy részét is az internetes közösségi oldalakon építik

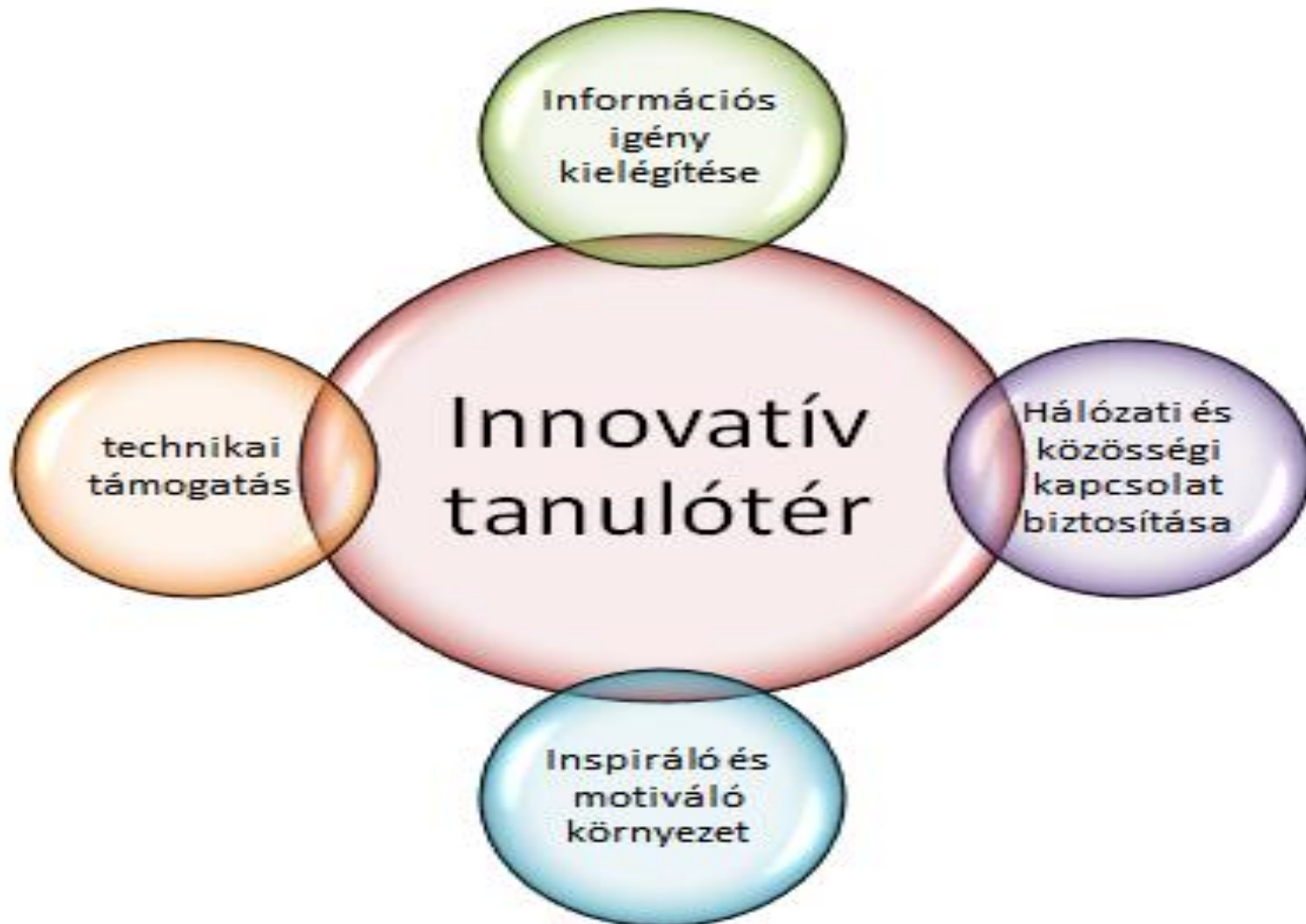
De a fiatalok egynegyede érzi úgy, hogy nem tud beilleszkedni szűk környezetébe

- ▶ Az elvont gondolkodással szemben a képekben való gondolkodás kerül előtérbe

A mai egyetemi oktatás technikai problémái

- ▶ „Digitális” hallgató: valós és virtuális terek szimbiózisát igényli, ahol optimális feltételek vannak a hallgató élethez (tanulás, kutatás, közösségi élet, pihenés)
- ▶ „Analóg” oktató: ők bevándorlók ebbe a világba és nagyobb hányaduknak nehézséget okoz a technológiák készségszintű használata
- ▶ Hiányoznak az oktatás technikusok (módszertani, technológiai segítség) és a modern oktatási anyagok.

Innovatív tanulótér

Tanulóterek kialakításának elvei

- ▶ Flexibilis
- ▶ Kompakt
- ▶ Megközelíthető
- ▶ Bővíthető
- ▶ Variálható
- ▶ Szervezett
- ▶ Kényelmes
- ▶ Állandó környezeti feltételek
- ▶ Biztonságos
- ▶ Gazdaságos
- ▶ **Rugalmasság:** könnyű alkalmazkodás az új pedagógiai módszerekhez
- ▶ **Átrendezhetőség:** könnyű technológiai csere
- ▶ **Merészség:** mutasson túl a hagyományos technológián és módszereken
- ▶ **Kreativitás:** inspirálja a hallgatókat és az oktatókat
- ▶ **Támogató és motiváló:** segítse elő a használók tanulási készségének fejlődését
- ▶ **Többfunkciós:** segítse elő mindenki számára a tanulás folyamatát, elégítse ki a speciális egyéni és csoportos igényeket

Külföldi kitekintés

Higher Education Library Technology

*HELibTech
Briefing
paper*

No.3

The new role of the library in teaching and learning outcomes

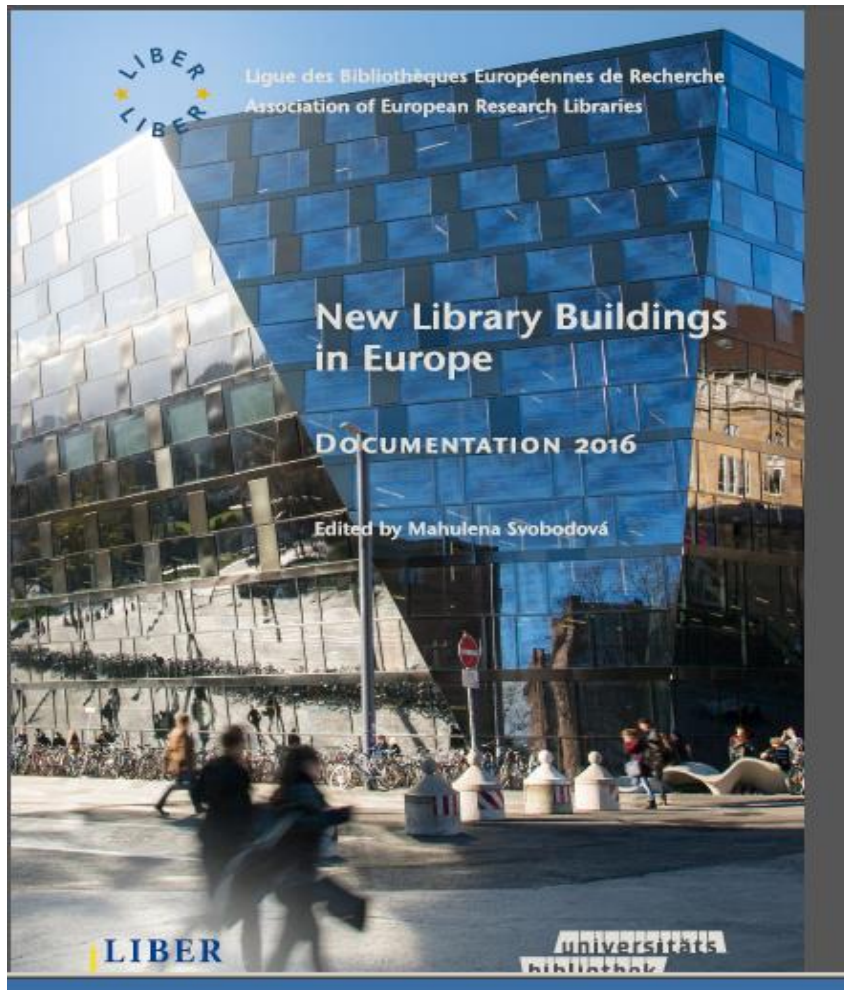
June 2017

DOI: [10.13140/RG.2.2.14688.89606/1](https://doi.org/10.13140/RG.2.2.14688.89606/1)

Hasznos anyagok

- ▶ **NARUM Jeanne L.(Ed.):** Planning for Assessing 21st Century Spaces for 21st Century Learners. Learning Spaces Collaboratory (LSC). 2013.
- ▶ <http://www.pkallsc.org/assets/files/LSCGuide-PlanningforAssessing.pdf>
- ▶ **Designing Spaces for Effective Learning:** A guide to 21st century learning space design. JISC:E-learning Group.
<http://www.webarchive.org.uk/wayback/archive/20140616001949/http://www.jisc.ac.uk/media/documents/publications/learningspaces.pdf>
- ▶ **Building on Experience:** Learning from the Past to Plan for the Future: Documentation of new library building sin Europe. Edited by Inken Feldsien-Sudhaus. Universitätsverlag Göttingen. 2008. p.60-66.
- ▶ **Mettre en place un Learning Centre:** Enjeux et problématiques. Rapport d'études. Conférence des présidents d'université. Caisse des Dépôts. Paris, 2011.

liber-lag.techlib.cz

LIBRARY BUILDINGS IN EUROPE

Home

Browse by:

alphabet
countries
years

Multi Search

Documentation 2012 (PDF, 24.7 MB)

Documentation 2014 (PDF, 45.2 MB)

Documentation 2016 (PDF, 40.0 MB)

{administration}

Nagy Britannia

- ▶ Az informális, közösségi és szociális funkciókat is betöltő tanulóterek (Learning Centers, Learning Hubs, Learning Café) 20 éve jelentek meg.
- ▶ Ok: intézményi (egyetemi) szintű tervezés
- ▶ *„A tanulási módszer 21. századnak megfelelő kiépítésében az adott intézmény összes érdekelt szereplőjének részt kell vennie, mert ez nem egy rövid távú átalakítást, hanem egy hosszú változási folyamatot jelent.”*

Learning Café of New Caledonian University, Glasgow

A 2009-ben átadott Saltire Centre azóta az egyetem tanuló és szociális központjaként szolgál, és minden típusú szolgáltatást tud nyújtani: tanulmányi tanácsadás, könyv- és laptop kölcsönzés, könyvtári szolgáltatásokhoz való hozzáférés, hálózati és WIFI kapcsolat, egyéni és csoportos tanulóterek, formális és informális megbeszélések, rekreáció.

Imperial College (London) folyóirat részlegének átalakítása

Hamar felmerült a hallgatói igény a könyvtár átalakítására. A hatalmas területet elfoglaló kötött folyóirat állományt (500 m²) már senki nem használta, mert a könyvtár áttért az e-only előfizetésre. Viszont a csak mester- (és doktori) képzést folytató egyetem nagyon sok team feladatot és felkészülést kívánt a hallgatóktól, amihez csoportos munkára alkalmas fejlett technikával felszerelt „kabinokra” volt szükség. A mobil paravánokkal gyorsan és létszámgény szerint lehet kialakítani a kabinokat a beépített technika körül.

Csoportos tanuló terek

A team munkára alkalmas kabinok és tanulók kialakítására számos ötletes megoldást találunk. Sok felsőoktatási intézményben az egyetem valamelyik központi egységében (ami lehet a könyvtár is) hoznak létre több csoportos tanulót, ezek foglalása általában a tanulmányi rendszeren keresztül történik. A könyvtárak lehetőség szerint igyekeznek megoldást találni a különböző típusú használói terek biztosítására, amint a néhány következő példa is

(1) University of Edinburgh, (2) Kingston University London

University of Leuven

Az egyetemen egy régi intézeti épülete (Gyógyszerészeti Intézet) került átalakításra és vált egy többfunkciós közösségi és tanuló terré. Az „Agora” névre keresztelt tanuló központban 3 funkció került kialakításra 580 ülőhellyel:

- (1) Szociális (közösségi) tanuló rész,
(2) Csendes tanuló tér, (3) Csoportos tanuló tér. A közösségi tér gyakorlatilag kávézó és találka helyként is funkcionál, de év közben rugalmasan alakítható akár csoportos vagy csendes tanulóhellyé is. QA csendes tanulótér 2 nagy teremből áll, ide csak zárt innivalót lehet behozni, a mobilok használata pedig tilos.
- (2) A csoportos tanuló részleg különböző felszereltségű teremből áll, és maximum 4 órára lehet igénybe venni.

8 hónap alatt 260 000 látogatót fogadtak, ez igazolja a projekt sikerességét.

Agora, University of Leuven

Hazai helyzet

- ▶ Az utóbbi években a felsőoktatási könyvtárakban itthon is jelentős funkcióbővülést érzékelhetünk, amelyek alkalmazkodnak a használók egyre differenciáltabb igényeihez.
- ▶ Ezek közül két fontos könyvtárhasználati tényezőt emelhetünk ki: az egyik az újfajta tanulási, a másik a rekreációs igények együttes megjelenése.
- ▶ A használók igényeihez igazodó terek esetében a magyar nyelvű szakirodalom is több éve foglalkozik a könyvtár mint „harmadik hely” fogalmával és szerepével, vagyis a könyvtár közösségi térként való funkciójával.
- ▶ A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kávézója, amely egyesíti magában ezeket a lehetőségeket. E terek szerepe és jelentősége nagyon fontos: egyrészt elősegítik a hosszú tanulási periódus időnkénti feloldását, másrészt jelentősen fokozzák a könyvtár népszerűségét, hiszen a szociális (mai terminológiával élve a könyvtár harmadik missziója) funkciót erősítik az intézményben.
- ▶ Az innováció és a fantázia működhet a tervezésben és a kialakításban.

Hazai helyzet

- ▶ A magyar egyetemeken nincsenek egységesen elfogadott pedagógiai módszerek, minden intézmény/kar az általa bevezetett módszertant alkalmazza.
- ▶ Vannak olyan helyek, ahol az elektronikus oktatási módszerek jobban elterjedtek, de kivételes esetben találkozhatunk csak a tanulóterek kialakításának innovatív eszméjével.

A külföldi példák, a hallgatók körében végzett felmérések, valamint a felhasználóképzés során szerzett tapasztalatok alapján az alábbi irányzatok különíthetők el:

- Hagyományos formális oktatási módszer: tantermi előadás, ahol az előadó a hallgatókkal szemben állva adja át az ismereteket, az interaktivitás minimális a hallgatók és az oktató között.
- Hagyományos elrendezésű teremben interaktív oktatás, ahol a hallgatók bevonása megtörténik.
- Nem hagyományos elrendezésű teremben a hallgatók aktív részvétele kívánalom is, és megoldott.
- A hallgatók csoportos munkája előírás (projektek készítése).
- A hallgatók folyamatos egyéni felkészülése előírás.

Új igények

Informális tanulói terek

- Átrendezhetőség
- Rugalmasság
- Kényelem
- Inspiráló környezet

Csoportos tanulószobák

Informális tanulói terek

Új igények

Közösségi terek

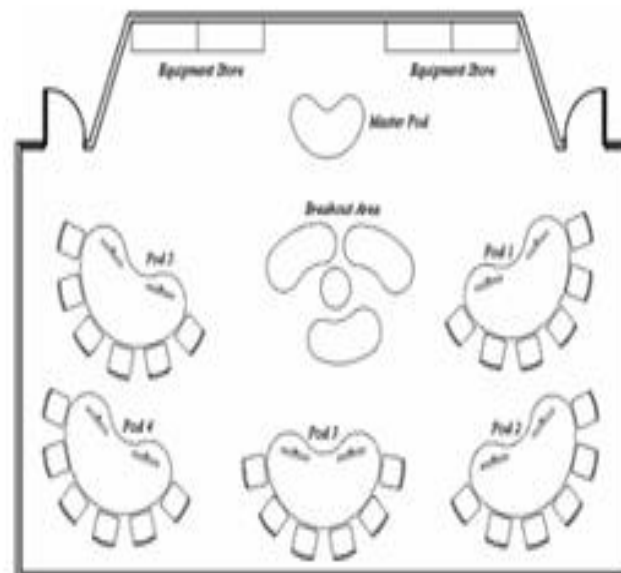
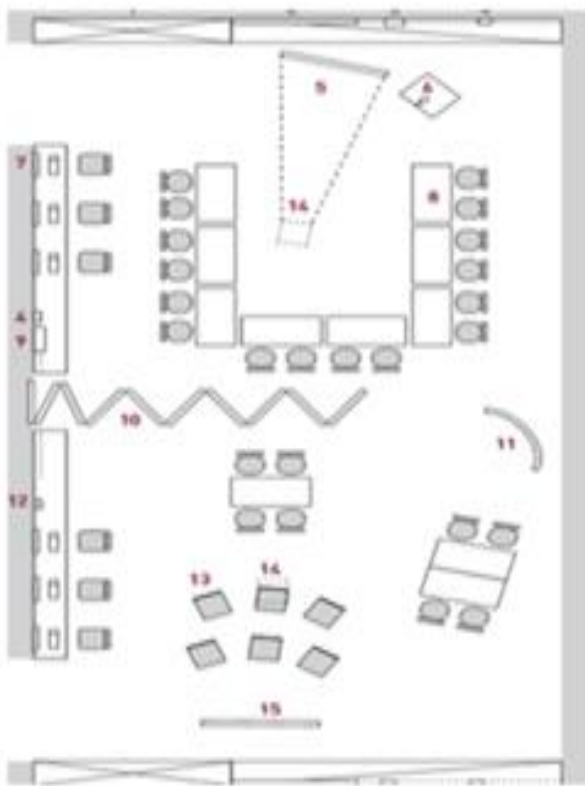
Makerspace – a kreativitás tere

Rekreációs terek

Interaktív oktató tér

Felhasználók bevonása a tervezésbe

- ▶ Sikeres módszerek:
 - ▶ Brainstorming szervezése
 - ▶ Kérdőív alapján ötletek gyűjtése
 - ▶ Tervezési folyamatba való bevonás
 - ▶ Tervpályázat kiírása

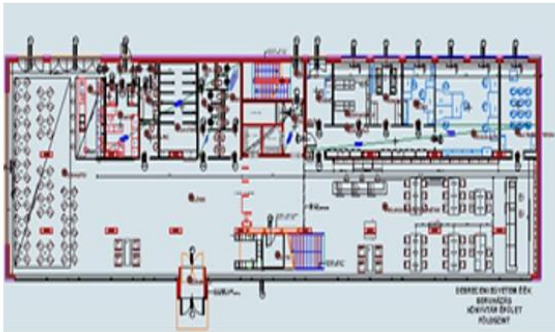
Kérdőív alapján javaslatok gyűjtése

Dear User,

The library management is planning to refurbish the library space and create a more user friendly environment. We would like to base the new design on your needs and would be happy to have your feedback on the current library arrangements and we ask for your ideas on a pleasant and comfortable new library interior. Please, write down your suggestions, or feel free to draw what you have in mind.

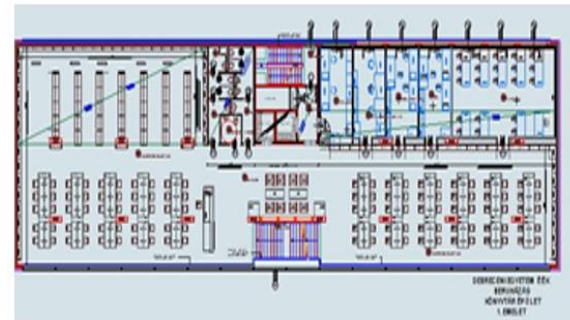
Thank you for your time and help.

Ground Floor

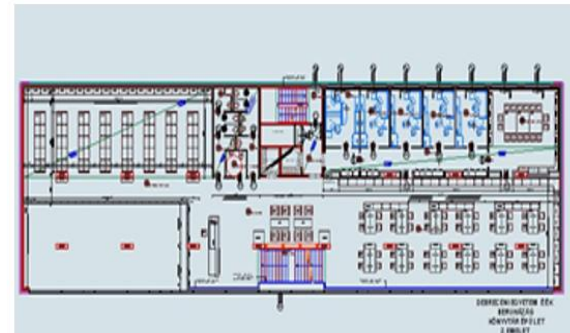
We would like to change half of the working area to a recreation space with comfortable sofas and fotels.

First Floor

No change (a phone boks will be put)

Second Floor

The journal shelves will be moved away and 4-5 group study rooms will be created.

Aalto University, Finland

History

In 2010 three leading Finnish university libraries of their respective disciplines merged into Aalto University Library. Our library is the third-largest university library in Finland.

A? Aalto-yliopisto Kirjasto
Aalto-universitetet Biblioteket
Aalto University Library

*Otaniemi Campus
Library:
from 1849 as
library of technology*

*Arabia Campus Library:
from 1875 as library of arts and design*

*Töölö Campus
Library:
from 1911
as library of
business and
economics*

Arabia Campus

School of Arts,
Design and
Architecture

Töölö Campus

School of Business

Otaniemi Campus

School of Chemical Technology

School of Electrical Engineering

School of Engineering

School of Science

School of Arts, Design and Architecture

School of Business

University Library

Hallgatók bevonása

Tervezd át a BCK olvasótermét!

*A Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára (DEENK),
a DE Gazdaságtudományi Kar (GTK) és
a DE Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar (MÉK)
közös pályázatot hirdet.*

Tárgya

A DEENK Böszörményi úti Campus Könyvtár csendes olvasótermének funkcionális és arculati áttervezése.

Köszönöm a figyelmet

mviragos@lib.unideb.hu